

**Spółeczna Szkoła Podstawowa „OMEGA”
im. Górnośląskich Noblistów
w Katowicach**

PROGRAM PROFILAKTYKI

ROK SZKOLNY 2016/2017

Spis Treści:

I. Wstęp.

1. Podstawowe założenia Programu Profilaktyki Szkoły Podstawowej „OMEGA”.
2. Diagnoza środowiska wychowawczego i analiza zagrożeń.
3. Adresaci programu.
4. Podstawy prawne.

II. Cele programu.

III. Procedury osiągnięcia celów.

1. Formy i metody pracy.
2. Podstawowe zadania podmiotów wspólnoty szkolnej w realizacji Programu Profilaktyki.

IV. Obszary oddziaływań profilaktycznych wraz z konkretnymi zadaniami edukacyjnymi i sposobami ich realizacji.

V. Ewaluacja programu.

I. WSTĘP.

Program profilaktyki Społecznej Szkoły Podstawowej „OMEGA” im. Górnośląskich Noblistów w Katowicach jest nieodłącznym elementem statutu Szkoły i wspólnie z Programem Wychowawczym realizuje cele wychowawczo-opiekuńcze oraz profilaktyczne. Proces wychowawczy realizowany przez naszą szkołę obejmuje różne obszary osobowości dziecka, w tym: uczenie się rozpoznawania i panowania nad emocjami, rozwijanie procesów poznawczych, zainteresowań i uzdolnień, doskonalenie sprawności fizycznej i manualnej, doskonalenie procesu komunikowania się z otaczającym środowiskiem, nabywanie umiejętności działania i współżycia w grupie społecznej, czy nabywania umiejętności rozróżniania sytuacji mogących zagrażać życiu czy zdrowiu. Uzupełnieniem procesu wychowania są wszechstronne działania profilaktyczne podejmowane przez nauczycieli, wychowawców i pracujących w szkole specjalistów. Podstawowym celem oddziaływań profilaktycznych jest dostarczenie niezbędnej wiedzy i umiejętności w zakresie radzenia sobie w sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu dzieci a także ograniczanie i niwelowanie czynników uniemożliwiających prawidłowy rozwój dziecka. Zaproponowane w programie oddziaływania profilaktyczne prowadzone będą w dwóch kierunkach. Pierwszy z nich dotyczy eliminacji lub redukcji czynników ryzyka czyli: cech, sytuacji, uwarunkowań powstawania zachowań ryzykownych. Drugi kierunek koncentruje się na wzmacnianiu czynników chroniących takich jak: więź emocjonalną z rodziną, poprawne relacje i więzi w środowisku społecznym (szkolnym), zainteresowanie nauką i rozwój zainteresowań, dostarczenie możliwości realizacji wszechstronnych zainteresowań na zajęciach dodatkowych, dających jednocześnie zaspakajanie wyższych potrzeb psychicznych tj. rozwoju i samorealizacji, przeżywanie pozytywnych emocji, utrwalanie więzi społecznych, nabywanie umiejętności konstruktywnego spędzania czasu wolnego.

Działalność wychowawczo-profilaktyczna Szkoły Podstawowej jest jednolitym, zintegrowanym z nauczaniem procesem dydaktyczno-wychowawczym realizowanym przez wszystkich nauczycieli za pośrednictwem wszystkich zajęć edukacyjnych i pozalekcyjnych w ścisłej współpracy ze środowiskiem lokalnym. Program został opracowany w oparciu o wytyczne zawarte w Rządowym programie na lata 2014–2016 „BEZPIECZNA I PRZYJAZNA SZKOŁA”.

1. Podstawowe założenia Programu Profilaktyki Społecznej Szkoły Podstawowej „OMEGA”.

Profilaktyka to podejmowanie działań, skierowanych do różnych grup, we współpracy z różnymi środowiskami i instytucjami które mają na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób lub innych niekorzystnych zjawisk społecznych. Działania profilaktyczne prowadzone są na trzech poziomach, w zależności od stopnia ryzyka:

Profilaktyka uniwersalna skierowana jest do wszystkich uczniów, bez względu na stopień ryzyka – całej społeczności szkolnej. Podejmowane działania skupiają się wokół zagadnień związanych z promocją zdrowego stylu życia, rozwijaniem postawy dbałości o zdrowie własne i innych ludzi, umiejętności dokonywania świadomych wyborów. To również rozwijanie postawy asertywności, kształtowanie umiejętności radzenia sobie z emocjami w sytuacji przeżywania trudnych sytuacji życiowych. Profilaktyka uniwersalna ma na celu przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych lub opóźnienie inicjacji. Działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej realizowane są przede wszystkim przez nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych.

Profilaktyka selektywna skierowana jest do grupy zwiększonego ryzyka, czyli do osób, które w stopniu wyższym niż przeciętny są narażone na rozwój zaburzeń. Profilaktyka selektywna koncentruje się na zagrożonych grupach młodzieży, osobach, które cechuje wysoka ekspozycja na czynniki ryzyka. Celem jest tworzenie warunków, które umożliwiają wycofanie się z zachowań ryzykownych. Działania w zakresie profilaktyki selektywnej prowadzone są przez psychologów i pedagogów szkolnych, specjalistów w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, a także wykwalifikowanych realizatorów programów profilaktycznych.

Profilaktyka wskazująca skierowana jest do grupy, w której rozwinęły się już symptomy zaburzeń, w tym związane z uzależnieniem od substancji psychoaktywnych. Obejmuje ona działania interwencyjne i terapeutyczne, mające na celu zablokowanie pogłębiania się zaburzeń i zachowań destrukcyjnych oraz umożliwienie powrotu do prawidłowego funkcjonowania społecznego (resocjalizacja).

Głównym założeniem Programu Profilaktyki jest szeroko rozumiana działalność szkoły na rzecz zapobiegania zachowaniom ryzykownym oraz interwencja w sytuacjach wymagających zdecydowanej reakcji na niepożądane zjawiska i zachowania uczniów. Program Profilaktyki w swoich założeniach ma na celu wspomóc wychowawczą rolę rodziców, dostarczać wiedzy i przykładów na temat przestrzegania norm współżycia społecznego oraz przygotować uczniów do życia w dorosłym świecie ludzi odpowiedzialnych za swoje zachowania.

Profilaktykę rozumiemy jako proces wspomagania ucznia w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników niekorzystnych dla życia i zdrowia człowieka. Koncentruje się ona na :

- odkrywaniu i wzmacnianiu zasobów i potencjału jednostki, w tym na promowaniu pozytywnych umiejętności życiowych dzieci i młodzieży,
- odkrywaniu i wzmacnianiu zasobów i potencjałów bliskiego środowiska rodzinnego i szkolnego.

Szkolny Program Profilaktyki to ogół działań chroniących dzieci i młodzież przed zakłóceniami w rozwoju, a także działań interwencyjnych w sytuacjach pojawiających się zagrożeń. Obejmuje działania podejmowane w trakcie realizacji programów nauczania i programu wychowawczego, a także działania specyficzne dla profilaktyki, np. zasady interwencji profilaktycznych, procedury pomocnicze w sytuacjach zagrożenia w szkole lub klasie, zasady współpracy ze specjalistami.

Czynniki ryzyka i czynniki chroniące

Niektóre cechy jednostki i jej środowiska sprzyjają powstawaniu zachowań ryzykownych, inne natomiast je hamują. Rozpoznanie oddziaływania czynników ryzyka i czynników chroniących w danym środowisku pozwala na określenie stopnia zagrożenia dzieci , młodzieży i wyodrębnienia grup o określonym poziomie ryzyka.

Czynniki ryzyka to cechy, sytuacje i warunki sprzyjające powstawaniu zachowań ryzykownych. Należą do nich:

1. Trudna sytuacja rodzinna (rodzina niepełna, nieprawidłowe postawy rodzicielskie, przemoc).
2. Sytuacja szkolna (przemoc rówieśnicza, odrzucenie przez rówieśników, słaba więź ze szkołą, niepowodzenia szkolne).
3. Czynniki osobowościowe.
4. Destrukcyjna grupa rówieśnicza.

Czynniki chroniące to cechy, sytuacje, warunki zwiększające odporność na działanie czynników ryzyka. Wśród nich wyróżnić można:

1. Silna więź emocjonalna z rodziną.
2. Zainteresowanie nauką szkolną i rozwój zainteresowań.
3. Regularne praktyki religijne.
4. Poszanowanie prawa, norm, wartości i autorytetów społecznych.
5. Poprawne relacje i więzi w środowisku społecznym (szkolnym).
6. Pozytywny klimat szkoły.
7. Prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza.
8. Wymaganie od uczniów odpowiedzialności i udzielania sobie wzajemnej pomocy.
9. Okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć.
10. Zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy.
11. Organizacja czasu wolnego, w tym rekreacja i wypoczynek;

Celem interwencji profilaktycznych jest oddziaływanie zarówno na czynniki ryzyka, jak i na czynniki chroniące. Należy eliminować lub redukować czynniki ryzyka, jednocześnie wzmacniając działanie czynników chroniących. Warunkiem skutecznej profilaktyki jest kompleksowe działanie na jednostkę i jej otoczenie społeczne.

Działalność Społecznej Szkoły Podstawowej „OMEGA” w odniesieniu do zadań z zakresu profilaktyki koncentrować się będzie na:

Eliminacji lub redukcji czynników ryzyka - oddziaływanie na czynniki ryzyka (cechy, sytuacje, uwarunkowania powstawania zachowań ryzykownych).

Wzmocnieniu czynników chroniących (oddziaływanie na czynniki chroniące tj. : cechy, sytuacje, uwarunkowania zwiększające odporność na działanie czynników ryzyka).

Praca w wymienionych powyżej obszarach realizowana będzie poprzez działania:

Informacyjne – realizowane wg. założenia, że dostarczanie wiedzy prowadzi do zmiany postaw

- w odniesieniu do uczniów (często w sytuacjach dydaktycznych),
- w odniesieniu do rodziców (poradnictwo pedagogiczno – psychologiczne).

Afektywnej edukacji – opierające się na założeniu, że pobudzanie osobowego rozwoju jednostki zmniejsza ryzyko zachowań dysfunkcyjnych

(uwzględniające zajęcia edukacyjne o charakterze psychologicznym z zakresu samopoznania, samokontroli emocji i zachowań, opanowania stresu itp.).

Kształtowanie i rozwijanie umiejętności funkcjonowania w określonych sytuacjach społecznych (negatywny nacisk grupy, presja, przemoc – trening zachowań asertywnych).

Stosowanie działań alternatywnych, stwarzających okazję do przeżywania zadowolenia, satysfakcji i sprzyjających rozwojowi psychospołecznemu np.:

- podejmowanie nowej, społecznie akceptowanej działalności
- właściwe zaspakajanie potrzeb,
- wzmacnianie istniejących działań, wspieranie określonych grup w prowadzonej działalności.

Wczesnej interwencji w odniesieniu do uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się o różnej etiologii (deficyty rozwojowe, parcjalne, uszkodzenia narządów zmysłów, itp.) w celu zapobiegania niepowodzeniom szkolnym i ryzyku powstawania na tym tle różnego typu dysfunkcji:

- organizowanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej (diagnozowanie, pomoc w placówkach specjalistycznych i na terenie szkoły, w tym szczególnie pomoc korekcyjno – kompensacyjna i wyrównawcza i logopedyczna),
- zapobieganie rozwojowi zaburzeń i dysfunkcji, przeciwdziałanie pogłębianiu się zaistniałego problemu.

2. Diagnoza środowiska wychowawczego i analiza zagrożeń.

Dzieci uczęszczające do Szkoły Podstawowej „Omega” pochodzą z różnych miejscowości na terenie województwa śląskiego. Większość z nich wychowuje się w rodzinach dobrze sytuowanych materialnie. Rodzicom zależy na zapewnieniu im wykształcenia na dobrym poziomie, rozwijaniu zainteresowań i talentów swoich dzieci oraz przyjaznym środowisku wychowawczym. Każde z dzieci rozpoczynających naukę w szkole ma swój indywidualny zasób doświadczeń, tych edukacyjnych, wyniesionych z innych placówek oraz społeczno – emocjonalnych. Każde z nich charakteryzuje wysoki potencjał intelektualny ale różnią się od siebie tempem rozwoju, który czasem przebiega w sposób nieharmonijny. Wysoki status materialny rodziców oraz przemiany społeczno – ekonomiczne, zaangażowanie w pracę zawodową generują jednocześnie inne problemy natury wychowawczej. Zpracowani rodzice mają coraz mniej czasu dla swoich dzieci i aktywne zaangażowanie w proces wychowawczy. Tymczasem potrzeby psychiczne dzieci w zakresie rozwoju społecznego pozostały niezmiennie i jak zawsze oczekują one od rodziców miłości, akceptacji oraz zapewnienia im poczucia bezpieczeństwa. Zdarza się, że potrzeby te są niezaspakajane i wtedy rodzą się problemy natury emocjonalnej. Kolejnym realnym zagrożeniem dla prawidłowego rozwoju naszych dzieci jest negatywny wpływ jaki wywierają na psychikę dziecka powszechnie dostępne urządzenia elektroniczne, niewłaściwie używane komputery, tablety, nieadekwatne do wieku gry komputerowe, internet czy telewizja. Dodatkowe problemy zwłaszcza w rozwoju społecznym uczniów generują częste zmiany w składach poszczególnych zespołów klasowych (dochodzą nowi uczniowie i rezygnują z kształcenia uczniowie, którzy już w nich funkcjonowali). Taka sytuacja czasami negatywnie wpływa na integrację społeczną i poczucie bezpieczeństwa nowo przybyłych uczniów. Zawarte w Programie Profilaktyki Społecznej Szkoły Podstawowej „OMEGA” oddziaływania mają przeciwdziałać, korygować i minimalizować skutki przedstawionych powyżej problemów.

Program Profilaktyki został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i obserwacji zachowań uczniów w Społecznej Szkole Podstawowej „OMEGA” przeprowadzonej w oparciu o:

1. obserwację środowiska szkolnego pod kątem występujących problemów;
2. sprawozdania wychowawców zespołów klasowych oraz wychowawców świetlicy szkolnej;
3. diagnozy funkcjonowania społeczno – emocjonalnego zespołów klasowych (monitorowanie zachowań nowo przyjętych uczniów);
4. analizy dokumentacji psychologa i pedagoga szkolnego;
5. badań ankietowych (w grupach uczniów, rodziców i nauczycieli klas 4-6) dotyczących wiedzy na temat substancji psychoaktywnych, w tym tzw. „dopalaczy”;
6. analizy dokumentów szkolnych , protokołów z Rad Pedagogicznych;
7. rozmów wychowawczych (indywidualnych i z zespołami klasowymi) z uczniami, nauczycielami na temat dostrzeganych przez nich problemów;
8. konsultacji z rodzicami uczniów;
9. analizy frekwencji uczniów;
10. współpracy z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną, Sądem Rejonowym, Komendą Miejską Policji w Katowicach, Strażą Miejską w kontekście zapobiegania i rozwiązywania sytuacji trudnych.

Przeprowadzona diagnoza wykazała, że największymi problemami i zagrożeniami w Szkole są:

- 1) trudności w komunikacji interpersonalnej,
- 2) przypadki stosowania przemocy i agresji, w tym cyberprzemocy,
- 3) pojedyncze przypadki używanie wulgaryzmów,
- 4) nieprzestrzeganie zasad współżycia w grupie, nadmierny egoizm,
- 5) niekontrolowany dostęp dzieci i młodzieży do treści znajdujących się w zasobach sieci internetowej, telewizji, grach komputerowych,
- 6) problemy emocjonalne dzieci w sytuacjach trudnych (nadmierny stres, sytuacje porażki, konflikty rówieśnicze, rozwód rodziców);
- 7) powierzchowna wiedza na temat wpływu używania substancji energetyzujących, dopalaczy, narkotyków, alkoholu oraz palenia papierosów na zdrowie i życie.

3. Adresaci programu.

Program skierowany jest do dzieci, rodziców oraz nauczycieli Społecznej Szkoły Podstawowej „OMEGA” im. Górnośląskich Noblistów w Katowicach. Założenia teoretyczne Programu Wychowawczego i Profilaktyki, wybrane do realizacji obszary oraz cele zintegrowane zostały z treściami programowymi kształcenia ogólnego w szkole podstawowej, Planem Pracy Zespołu Szkół „OMEGA” oraz dostosowane do potrzeb i możliwości rozwojowych dzieci, a także specyfiki szkoły. Nieodłącznym elementem programu jest ścisła współpraca dyrekcji, nauczycieli, wychowawców, rodziców dziecka oraz pracujących w szkole specjalistów (pedagog, psycholog, logopeda).

Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, pedagogiem, psychologiem szkolnym, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym.

4. Podstawy prawne.

Program Profilaktyki Społecznej Szkoły Podstawowej „OMEGA” powstał w oparciu o:

- Konstytucję RP, art.48 ust. 1, art. 53 ust 3, art. 72 ust 1 (Dz. U. 1997 r. Nr 78, pozycja 483 z późniejszymi zmianami);
- Konwencja Praw Dziecka (przyjęta przez Zgromadzenie ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989r.) Art. 3, Art. 19 oraz Art. 33.
- Ustawę z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późniejszymi zmianami);
- Ustawę z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela, art. 6 (Dz. U z 2007 r. Nr 247, pozycja 1821 z późniejszymi zmianami);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz.U. 2016 poz. 895)
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2002r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół, Dz.U. 2002 nr 10 poz. 96 (nowelizacja rozporządzenia z 21 maja 2001r.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 września 2016 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw (Dz.U. 2016 poz. 1453)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii z późniejszymi zmianami (Dz. U. z 2016 r. poz. 224, 437);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. 2015 poz. 1249)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2016 poz. 487);
- Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2015r., poz. 298).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. 2016, poz. 546 i 960).

II. CELE PROGRAMU.

Cele główne programu:

- 1) Wspomaganie dziecka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- 2) Ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia,
- 3) Inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.

Cele szczegółowe programu:

- Tworzenie w szkole atmosfery akceptacji i poczucia bezpieczeństwa wszystkim uczniom (z różnymi potrzebami edukacyjnymi).
- Budowanie poczucia własnej wartości i wiary w siebie oraz akceptacji innych poprzez budowanie właściwych relacji z rówieśnikami i najbliższym otoczeniem.
- Rozwijanie skutecznej komunikacji w środowisku uczniów służącej poszanowaniu praw i godności drugiego człowieka.
- Kształtowanie umiejętności radzenia sobie w trudnych i niebezpiecznych sytuacjach, a także zapobiegania ich powstaniu.
- Przeciwdziałanie różnego rodzaju uzależnieniom.
- Kształtowanie czynnych postaw wobec zdrowia i bezpieczeństwa swojego oraz innych.
- Rozwijanie nawyków oraz postaw warunkujących zachowanie i pielęgnowanie zdrowia.
- Eliminowanie wulgaryzmów i arogancji z zachowań uczniów.
- Profilaktyka agresji i przemocy w tym, w tym cyberprzemocy.
- Przeciwdziałanie uzależnieniu i informowanie o zagrożeniach płynących z internetu.
- Kształtowanie umiejętności uczniów w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, w szczególności tzw. nowych mediów.
- Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży, m. in. związanych z rozwodem i rozpadem rodziny.
- Rozpoznawanie możliwości rozwojowych wychowanków oraz podejmowanie wczesnej interwencji specjalistycznej w przypadku dzieci wymagających wsparcia specjalistów.
- Udzielanie pomocy i wspieranie prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego ucznia.
- Działania edukacyjne w środowisku szkolnym we współpracy ze środowiskiem lokalnym (policją, poradnią psychologiczno – pedagogiczną, ośrodkami d.s. uzależnień, lekarzami, psychologami, terapeutami) polegające na dostarczaniu podstawowych informacji na temat zagrożeń rozwoju dzieci i młodzieży.

III. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW.

1. Formy i metody pracy.

- 1) praca w parach,
- 2) praca w małych grupach,
- 3) miniwykłady, wykłady,
- 4) rozmowy indywidualne, rozmowy kierowane,
- 5) pogadanki, prelekcje,
- 6) dyskusje „burze mózgów”,

- 7) zajęcia integracyjne i psychoedukacyjne,
- 8) zajęcia w trakcie realizacji poszczególnych przedmiotów oraz godzin wychowawczych,
- 9) warsztaty,
- 10) badania ankietowe, techniki uzupełniania zdań,
- 11) gry i zabawy dydaktyczne,
- 12) metody pedagogiki zabawy, drama,
- 13) projekcje filmów, gazetki ściennie,
- 14) zajęcia pozalekcyjne,
- 15) uroczystości szkolne,
- 16) apele okolicznościowe i porządkowe.

2. Strategie oddziaływań na uczniów.

1) Działanie informacyjno – edukacyjne skierowane na:

- a) kształtowanie postaw, wychowanie do wartości,
- b) skuteczne wykorzystywanie programów profilaktycznych,
- c) rozwijanie umiejętności prozdrowotnych.

2) Działania alternatywne polegające na organizowaniu zajęć: sportowych, artystycznych, pozalekcyjnych, społecznych wdrażających uczniów do aktywnego i twórczego trybu życia.

3) Działania interwencyjne:

- a) praca indywidualna z dzieckiem i rodziną,
- b) organizowanie zajęć wspierających rozwój,
- c) wsparcie pedagogiczno – psychologiczne,
- d) interwencje wychowawcze,
- e) korzystanie z pomocy specjalistów.

3. Podstawowe zadania podmiotów wspólnoty szkolnej w realizacji Programu Profilaktyki.

Dyrekcja szkoły:

- dążenie do poprawy materialnych parametrów funkcjonowania placówki,
- zapewnianie kadrze pedagogicznej warunków sprzyjających podnoszeniu kompetencji zawodowych,
- dbanie o prawidłowy obieg informacji oraz nadzór nad sprawną organizacją podejmowanych działań,
- czuwanie nad spójnością oddziaływań profilaktycznych i wychowawczych,
- współpraca z rodzicami, kadrą pedagogiczną, pielęgniarką szkolną.

Zadania profilaktyczne nauczycieli szkoły podstawowej:

- zwracanie- podczas dyżurów szczególnej uwagi na miejsca tzw. podwyższonego ryzyka: toalety, schody, szatnie itp.,
- informowanie na bieżąco wychowawców o pożądanym i niewłaściwym zachowaniu ich wychowanków zarówno przez nauczycieli dyżurujących jak pozostałych nauczycieli i pracowników szkoły,
- obserwacja zachowania uczniów w miejscach publicznych i zwracanie uwagi na przejawy agresji, naruszania norm czy niszczenia mienia.
- wdrażanie do świadomego unikania zagrożeń oraz kształtowanie umiejętności odmawiania i negocjacji,
- dawanie przykładów odpowiedzialności, sumienności, umiejętności rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie w trudnych sytuacjach.

Zadania profilaktyczne wychowawców klasowych:

- pomoc uczniom w rozwiązywaniu trudności życiowych i rodzinnych, uruchomienie akcji informacyjnej mającej na celu uświadomienie uczniom możliwości zwrócenia się z problemem do konkretnej osoby w szkole: wychowawcy, pedagoga, psychologa, dyrektora szkoły,
- podnoszenie poziomu kultury osobistej uczniów- godziny wychowawcze dotyczące zachowania się w stosunku do rówieśników, osób dorosłych, w miejscach publicznych (kino, teatr, itp.),
- współpraca z rodziną- inicjowanie spotkań mających na celu omawianie problemów wysuwanych przez rodziców, np. wywiadówki profilaktyczne,
- realizacja programów profilaktycznych dotyczących zdrowego trybu życia, rozwijania umiejętności interpersonalnych,
- organizacja koleżeńskiej pomocy w nauce,
- kształtowanie postaw poszanowania mienia wspólnego, dbałości o estetykę klasy, szkoły i otoczenia,
- systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce i zachowaniu ich dzieci,
- stałe monitorowanie frekwencji uczniów swojej klasy,

- pomoc w poznawaniu samego siebie i kształtowaniu pożądanego systemu wartości.

Zadania profilaktyczne pedagoga i psychologa szkolnego:

- pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- wprowadzanie zewnętrznych programów profilaktycznych,
- organizowanie pogadanek, dyskusji, prelekcji dla uczniów z udziałem policji, psychologa, lekarza,
- pedagogizacja i psychoedukacja rodziców,
- prowadzenie zajęć integracyjnych, psychoedukacyjnych, profilaktycznych
- indywidualna pomoc uczniom w rozwiązywaniu sytuacji trudnych,
- wsparcie nauczycieli.

Zadania profilaktyczne rodziców.

Mając na uwadze, że wychowanie dzieci to główne zadanie rodziców, a nauczyciele wspierają ich w dziedzinie wychowania, ustalono następujące zadania profilaktyczne dla rodziców :

- każdy rodzic czuwa nad tym, aby jego dziecko wykazywało właściwą kulturę osobistą oraz sumiennie realizowało obowiązek szkolny,
- rodzice utrzymują regularny kontakt z wychowawcą klasy, a w razie potrzeby z pedagogiem szkolnym, psychologiem bądź Dyrektorem /zastępcą/ Szkoły w celu zapobiegania niewłaściwym zachowaniom,
- rodzice biorą udział w przedsięwzięciach organizowanych przez szkołę mających na celu doskonalenie metod wychowawczych,
- rodzice uczniów sprawiających szczególne trudności wychowawcze winni kontaktować się ze szkołą w każdym przypadku stwierdzenia naruszenia obowiązujących norm i zasad oraz wspólnie znajdować sposoby rozwiązywania problemów.

Środowisko lokalne:

pomoc w oddziaływaniach profilaktycznych i wychowawczych

1. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna nr 1 w Katowicach
2. Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Katowicach
3. Sąd Rejonowy Wydział Rodzinny i Nieletnich
4. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci
5. Straż Miejska
6. Policja – Wydział prewencji Komendy Miejskiej w Katowicach, Wydział Ruchu Drogowego
7. Towarzystwo Zapobiegania Narkomanii
8. Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Uzależnień
9. Urząd Miejski – Wydział Edukacji

10. Biblioteki miejskie.

IV. OBSZARY ODDZIAŁYWAŃ PROFILAKTYCZNYCH WRAZ Z KONKRETNymi ZADANIAMI EDUKACYJNYMI I SPOSOBAMI ICH REALIZACJI.

REDUKCJA CZYNNIKÓW RYZYKA

OBSZARY	ZAMIERZONE CELE OPERACYJNE	SPOSÓB REALIZACJI	TERMIN	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
1. Wdrażanie uczniów do przestrzegania zasad bezpieczeństwa w szkole i poza nią.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dba o bezpieczeństwo swoje i innych; - zna zasady bezpiecznego zachowania się podczas lekcji, przerw, zajęć pozalekcyjnych; - przestrzega zasad bezpiecznego zachowania podczas zajęć ruchowych; - wie jak bezpiecznie poruszać się w trakcie wycieczek szkolnych, wyjścia poza obręb szkoły; - wie, że nie może samodzielnie oddalać się z klasy, świetlicy, terenu szkoły; - bezpiecznie posługuje się przyborami szkolnymi i narzędziami; - w trakcie zabaw na przerwie nie stwarza zagrożenia dla innych uczestników ; - wie jak bezpiecznie poruszać się po drogach (na rowerze); - bezpiecznie uczestniczy w ruchu drogowym jako pieszy, pasażer, rowerzysta; 	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie bezpiecznych warunków przebywania w szkole; - zapoznanie uczniów z regulaminem szkoły oraz szczegółowymi kryteriami ocen zachowania, - zwracanie uwagi na bezpieczeństwo dzieci podczas wszystkich zajęć edukacyjnych, dodatkowych, sportowych oraz zabawy dowolnej; - działanie monitoringu wewnątrz i na zewnątrz szkoły, zewnętrzna firma ochroniarska; - organizacja dyżurów nauczycieli w czasie przerw, na stołówce, świetlicach szkolnych; - wzmacnianie nawyków bezpiecznego poruszania się po drogach i ulicach – pogadanki oraz praktyczne ćwiczenia; - rozmowy, pogadanki przed feriami, wycieczkami, wakacjami; - konsekwentne przestrzeganie regulaminu wycieczek szkolnych; - przypominanie zasad bezpieczeństwa przed każdym opuszczeniem budynku szkolnego (wycieczki, wyjścia na koncerty, basen, do kina); - przeprowadzenie próby ewakuacyjnych 	Cały rok szkolny	nauczyciele wychowawcy pracownicy niepedagogiczni pedagog psycholog rodzice

		<ul style="list-style-type: none"> z budynku szkoły; - przegląd budynku pod względem BHP - pogadanki, wykorzystanie literatury dziecięcej, pomocy obrazkowych, filmów edukacyjnych – informowanie dzieci o konsekwencjach nieprzestrzegania zasad bezpieczeństwa; - spotkania z osobami dbającymi o bezpieczeństwo i udzielającymi pomocy (policjant, strażak, pielęgniarka, lekarz), umożliwianie poznania charakteru pracy ludzi różnych zawodów i roli ważnych instytucji; - udział w konkursach, quizach dotyczących tematyki bezpieczeństwa; 		
2.Uczenie sposobów radzenia sobie w sytuacjach zagrożenia.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozumie pojęcie <i>bezpieczeństwo</i>; - orientuje się do kogo może zgłosić się po pomoc w sytuacji zagrożenia (nauczyciel, dorosły, policjant, pogotowie); - zna numery telefonów alarmowych (997, 998, 999, 112) i wie do jakich instytucji należą; - potrafi powiadomić dorosłych o wypadku, zagrożeniu, niebezpieczeństwie; - podaje przykłady zachowań i sytuacji, które mogą zagrażać życiu i zdrowiu człowieka (np. niewybuchy, pożar, wypadek samochodowy, kąpiel w niedozwolonych miejscach); - przewiduje sytuacje zagrażające bezpieczeństwu/ życiu oraz ich konsekwencje; 	<ul style="list-style-type: none"> - praca z wykorzystaniem ilustracji i historyjek obrazkowych, literatury - rozumienie przyczyn i skutków przedstawionych sytuacji; - kształtowanie umiejętności dokonywania oceny zdarzenia pod kątem bezpieczeństwa i przewidywania konsekwencji określonych zachowań; - udział w konkursach, quizach dotyczących tematyki bezpieczeństwa; - filmy edukacyjne; - pogadanki; - ćwiczenia praktyczne - scenki; - wykorzystanie prezentacji multimedialnych; - literatura popularnonaukowa; - spotkania z osobami dbającymi o bezpieczeństwo i udzielającymi pomocy (policjant, strażak, pielęgniarka, lekarz), 	Cały rok szkolny	nauczyciele wychowawcy pedagog psycholog rodzice

	<ul style="list-style-type: none"> - wie, że nie może samodzielnie zażywać leków i stosować środków chemicznych; - samodzielnie i bezpiecznie organizuje sobie czas wolny; - rozpoznaje zagrożenia płynące ze: Środowiska przyrodniczego : - wymienia rośliny i zwierzęta żyjące w różnych środowiskach przyrodniczych; - nie dotyka zwierząt, zwłaszcza dzikich; - wie, że nie należy karmić bez zgody / drażnić zwierząt; - zna pozycję obronną, by uniknąć, np. pogryzienia; - orientuje się, jak wyglądają tabliczki informujące, np. o terenie strzeżonym przez psa; - zna wybrane rośliny i inne zagrażające życiu (np. grzyby, owoce trujące); - nie spożywa potraw niewiadomego pochodzenia; - wie, jak trzeba zachować się w sytuacji zagrożenia, gdzie można otrzymać pomoc, umie o nią poprosić; - rozumie zagrożenia w czasie burzy, huraganu, powodzi, ulewy, upałów itp., wie jak należy zachować się w takich sytuacjach; - wymienia zasady bezpiecznego zachowania się w domu, w tym posługiwania się urządzeniami elektrycznymi, korzystania z gazu; 	<p>umożliwianie poznania charakteru pracy ludzi różnych zawodów i ról ważnych instytucji;</p>		
<p>3.Profilaktyka przemocy i agresji.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna pojęcia: <i>agresja i przemoc, cyberprzemoc</i>; - podaje sposoby na pokonanie złości; 	<ul style="list-style-type: none"> - realizacja wytycznych programu rządowego „Przyjazna i Bezpieczna szkoła”; - zapewnienie pomocy ofiarom i sprawcom przemocy rówieśniczej (indywidualne 	<p>Cały rok szkolny/ na bieżąco</p>	<p>rodzice wychowawcy nauczyciele wychowawcy</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - reaguje na różne formy agresji i przemocy; - orientuje się, jakie są skutki agresji /przemocy na świecie dla ludzi; - uczy się być asertywny; - rozumie znaczenie słowa <i>zgoda</i>, <i>kompromis</i>; - zna zagrożenia ze strony ludzi (przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, cyberprzemoc), wie do kogo i w jaki sposób zwrócić się po pomoc; - wykazuje ostrożność i nieufność w kontakcie z osobami obcymi, <i>zły dotyk</i>; - przestrzega zakazu przyjmowania różnych rzeczy, np. słodyczy od osób nieznanym; - stara się być przyjazny dla otoczenia; - zna odpowiedzialność karną z za naruszanie zasad w świetle obowiązujących przepisów; 	<p>rozmowy, włącznie w życie grupy);</p> <ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze (rozmowy i dyskusje na temat agresji i przemocy, ich przyczyn i skutków, potrzeby pomagania innym); - zajęcia integracyjne włączające nowych uczniów w istniejące zespoły klasowe; - wycieczki, imprezy szkolne, apele, akcje charytatywne; - zajęcia warsztatowe z elementami programów profilaktycznych „Przemoc boli”, „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Bliżej”; - rozmowy indywidualne z uczniami; - spisywanie kontraktów z uczniami; - przypominanie i przestrzeganie wewnątrzszkolnych aktów prawnych; - uczenie właściwych sposobów rozwiązywania konfliktów, pomoc w rozwiązywaniu ich w przypadku wystąpienia; - elementy treningu zastępowania agresji; - propagowanie życzliwości i otwartości w stosunkach międzyludzkich, zasad <i>savoir vivre</i>’u na wszystkich zajęciach wychowawczo – edukacyjnych; - eliminowanie wulgaryzmów i arogancji z zachowań uczniów; - stała kontrola zachowań pozytywnych i negatywnych uczniów; - organizowanie spotkań z przedstawicielami policji, straży miejskiej; - uczenie odwagi cywilnej i reakcji w przypadku bycia świadkiem przemocy, wandalizmu, obrażania innego człowieka – uczenie „mądrej reakcji” na zajęciach 		<p>światlicy psycholog pedagog</p>
--	---	--	--	--

		<p>psychoedukacyjnych, warsztatach;</p> <ul style="list-style-type: none"> - oddziaływanie na sferę emocjonalną dziecka, wyzwalamie pozytywnych uczuć, wzmacnianie poczucia akceptacji i bezpieczeństwa, pobudzanie do samodzielnej aktywności poprzez prowadzenie zabaw metodą pedagogiki zabawy, relaksację, udział w inscenizacjach; - prowadzenie zajęć edukacyjnych i pozalekcyjnych, umożliwianie przeżywania różnorodnych sytuacji; - udział klas w przedstawieniach profilaktycznych; - rozmowy interwencyjne z uczniami; - monitorowanie przez nauczycieli reakcji uczniów w sytuacjach konfliktowych: modelowanie właściwych postaw; - kształtowanie umiejętności asertywnych; - rozwijanie wnioskowania moralnego oraz kontroli emocji; - kształtowanie postaw troski o bezpieczeństwo własne i innych; - wzbudzanie empatii, tolerancji, zachowań prospołecznych i antydyskryminacyjnych (pomoc koleżeńska, akcje charytatywne); - spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym (zajęcia psychoedukacyjne z zakresu inteligencji emocjonalnej i komunikacji); - pedagogizacja rodziców; - rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących tematyki przemocy dla nauczycieli i rodziców; - uświadamianie rodzicom problemów agresji podczas zebrań, roli właściwej 		
--	--	--	--	--

		<p>postawy rodzicielskiej (dobry przykład rodziców w procesie wychowawczym);</p> <ul style="list-style-type: none"> - ścisła współpraca z rodzicami i specjalistami w przypadku pojawiających się problemów wychowawczych; - informowanie odpowiednich instytucji o przejawach zachowań agresywnych (sąd, policja). 		
<p>4. Nabywanie przez uczniów umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umie nazwać swoje uczucia; - odgrywa i demonstruje wybrane uczucia (scenki sytuacyjne); - uczy się oswajając z własnym strachem (<i>Strach ma wielkie oczy, Jak przestraszyć swój strach?</i>); - bierze udział w zajęciach odreagowywania złości, np.: <ul style="list-style-type: none"> * skrzynia złości (z gazetami) * rysunek złości * worek złości itp. - potrafić utożsamić się z inną osobą (kształtowanie umiejętności empatycznych); - uczy się być asertywny; - rozumie znaczenie słowa <i>zgoda, kompromis</i>, stara się dążyć do nich w relacjach rówieśniczych; - zna zagrożenia ze strony ludzi (przemoc fizyczna, psychiczna, seksualna, cyberprzemoc); - wie do kogo zwrócić się w przypadku problemów edukacyjnych lub emocjonalnych, z rówieśnikami; - uczy się rozpoznawać swoje możliwości 	<ul style="list-style-type: none"> - uczenie dzieci umiejętności określania swoich uczuć, wyrażania oczekiwań w sposób zrozumiały dla innych; - zapoznanie z bezpiecznymi sposobami rozładowywania emocji; - rozwijanie umiejętności prawidłowego komunikowania się z ludźmi; - kształtowanie postawy asertywnej; - poznawanie sposobów radzenia sobie ze stresem i lękiem; - wdrażanie do konstruktywnego rozwiązywania problemów; - uświadamianie uczniom możliwości wpływania na własne życie; - budowanie poczucia własnej wartości i silnej osobowości, wzmacnianie samooceny; - projektowanie tematyki radzenia sobie w ramach godzin wychowawczych (dyskusje, rozmowy); - zajęcia integracyjne; - organizowanie warsztatów; - zajęcia o charakterze terapeutycznym prowadzone przez specjalistów; - kształtowanie umiejętności zwracania się o pomoc do ludzi dorosłych; 	Cały rok szkolny	wychowawcy klas, wychowawcy świetlicy, rodzice specjaliści szkolni, opiekunowie Samorządu Uczniowskiego

	<p>i ograniczenia;</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznaje różne techniki zdobywania wiedzy oraz sposoby radzenia sobie z trudnościami; - jest zmotywowany do pokonywania trudności; 	<ul style="list-style-type: none"> - informowanie o punktach pomocy; - organizowanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla uczniów i rodziców. 		
<p>4. Profilaktyka uzależnień.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna negatywny wpływ alkoholu, nikotyny i substancji psychoaktywnych na zdrowie człowieka; - prezentuje właściwą postawę <i>PRZECIW</i>; - potrafi zachować się asertywnie w przypadku presji otoczenia; - orientuje się w procesie uzależnienia człowieka od czegoś (zna ich niekorzystny wpływ na organizm); - wie, że nie może samodzielnie zażywać leków i stosować środków chemicznych (np. środków czystości); - nabywa umiejętność odmawiania NIE bez poczucia winy – asertywność; - nie jest podatny na wpływ reklam (tzw. ukryte programy) oraz osób mających złe zamiary; - zna odpowiedzialność karną za naruszanie zasad w świetle obowiązujących przepisów; 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia warsztatowe z zakresu profilaktyki uzależnień - realizacja elementów programów profilaktycznych: „Potrafię być sobą” , „Dopalacze kradną życie”, „Stop – uzależnienia behawioralne”; - promocja zdrowego stylu życia; - uświadamianie uczniom zagrożeń jakie niesie nadużywanie alkoholu, narkotyków i palenie papierosów, stosowanie dopalaczy; - dostarczanie informacji na temat mechanizmów uzależnień i ich wpływu na organizm młodego człowieka; - informowanie rodziców o problematyce używek wraz ze wskazywaniem możliwości przeciwdziałania uzależnieniom; - stosowanie przez wszystkich nauczycieli procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych; - projektowanie tematyki w ramach godzin wychowawczych, przeglądanie i omawianie artykułów z prasy na godzinie wychowawczej; - pogadanki, prelekcje, ulotki, informatory, plakaty; - prezentowanie filmów nt. uzależnień; - przedstawienia profilaktyczne; - zawiadamianie odpowiednich instytucji w sytuacjach kryzysowych, współpraca 	<p>Rok szkolny/ w miarę potrzeb</p>	<p>wychowawcy klas, psycholog, pedagog specjaliści d.s. uzależnień</p>

<p>5. Profilaktyka zaburzeń zachowania, zachowań lękowych, depresji oraz zachowań suicydalnych dzieci i młodzieży.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi nawiązywać dobre relacje z członkami rodziny; - potrafi korzystać ze wsparcia ze strony rodziny; - rozwija swoje umiejętności społeczne; - cechuje go wiara w siebie, dobre mniemanie o swojej sytuacji i osiągnięciach; - wie, do kogo zwrócić się po pomoc kiedy zaczynają się trudności, np. w nauce szkolnej; - poszukuje porady innych, kiedy trzeba dokonać jakiegoś ważnego wyboru; - jest otwarty na doświadczenia innych ludzi i ich sposoby rozwiązywania problemów; - jest otwarty na nową wiedzę - nawiązuje satysfakcjonujące relacje społeczne z rówieśnikami i osobami dorosłymi w swoim otoczeniu; - rozwija swoje pasje i zainteresowania np. poprzez uczestniczenie w zajęciach sportowych, spotkaniach organizacji kościelnych, klubów i w innych formach działalności; - może liczyć na wsparcie ze strony odpowiednich osób; 	<p>z policją, sądem i kuratorami.</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych uczniów w trudnych sytuacjach życiowych; - stałe monitorowanie funkcjonowania uczniów w zespołach klasowych (obserwacje, zgłaszanie problemów, konsultacje z pedagogiem /psychologiem szkolnym); - indywidualna terapia dla dzieci w trudnych sytuacjach życiowych (śmierć bliskiej osoby, rozwód rodziców, choroba, wyjazd rodziców za granicę, przemoc w rodzinie); - wspieranie uczniów w sytuacjach trudnych, udzielanie wzmocnień pozytywnych jako zachęty do pokonywania trudności; - zajęcia warsztatowe dotyczące sposobów skutecznego radzenia sobie w sytuacjach trudnych; - rozpoznanie uczniów z zaburzeniami osobowości i objęcie ich pomocą psychologiczną; - nawiązywanie bliższych kontaktów z młodymi ludźmi w rozmowach z nimi oraz staranie się, by ich zrozumieć i udzielić pomocy; - stała praca nad zwiększaniem integracji zespołów klasowych; - rozwijanie i kształtowanie umiejętności nawiązywania satysfakcjonujących relacji rówieśniczych; - organizacja imprez i uroczystości szkolnych z włączaniem i aktywizowaniem do ich przygotowania uczniów oraz rodziców; 	<p>Cały rok szkolny/ w miarę potrzeb</p>	<p>wychowawcy nauczyciele rodzice pedagog psycholog</p>
---	---	---	--	---

		<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie negatywnych emocji, wynikających ze stresu psychicznego; - budowanie adekwatnego poczucia własnej wartości oraz rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych; - dyskusje, pogadanki, debaty, filmy edukacyjne; - prezentowanie uczniom i rozwijanie wartości afirmujących życie i rozwój osobisty; - szkolenia dla nauczycieli i rodziców (zwracanie uwagi i uczenie się, jak w wypowiedziach i/lub w zmianie zachowania niewerbalnego wcześniej rozpoznawać sygnały ostrzegające o problemach emocjonalnych); - wspieranie i monitorowanie funkcjonowania uczniów o mniejszych umiejętnościach, przejawiających problemy w nauce (organizacja pomocy psychologiczno – pedagogicznej); - zwracanie uwagi na przypadki wagarowania; - zapewnienie, w miejscu pracy, nauczycielom i innym członkom personelu szkoły dostępu do metod zmniejszania ich stresu zawodowego. 		
6.Rozwijanie umiejętności w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku tzw. nowych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna zagrożenia związane z korzystaniem z dostępu do sieci (np. wirtualny przyjaciel – oszust, złe samopoczucie, niedotlenienie organizmu, brak kolegów / koleżanek); - uczy się krytycznego wyboru informacji medialnych; 	<ul style="list-style-type: none"> - wdrażanie do racjonalnego korzystania z mediów komputera, gier itp. – podczas organizacji pracy na lekcjach informatyki; - opracowanie i rozpowszechnianie wśród dzieci i rodziców materiałów edukacyjnych dotyczących odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z nowych 	Cały rok szkolny/ na bieżąco	wychowawcy nauczyciele rodzice nauczyciele informatyki pedagog psycholog

mediów.	<ul style="list-style-type: none"> - zna skutki uzależnień od telewizji, Internetu, gier komputerowych; - stosuje się do ograniczeń dotyczących korzystania z komputera, Internetu, multimedii; - zna zjawisko cyberprzemocy, potrafi określić na czym polega; - samodzielnie i bezpiecznie pracuje w sieci lokalnej i globalnej; - wie, jakie skutki niesie za sobą nieprawne umieszczanie, rozpowszechnianie, rozsyłanie zdjęć treści, filmów poprzez sms, mms, e-maile, fora internetowe itp.; - nie traktuje komputera jak największego towarzysza zabaw; - nie promuje zachowań agresywnych, przemocy obecnej, np. w grach komputerowych; - dostrzega także pozytywny wpływ świata wirtualnego (np. rozwój myślenia, kojarzenia, wyobraźni, pogłębienie wiedzy, wzmocnienie poczucia własnej wartości, itp.); 	<p>mediów;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie uczniów z negatywnymi skutkami nieprawego przesyłania, udostępniania zdjęć, filmów, treści w internecie, poprzez wiadomości tekstowe sms, e-mail, itp.; - zachęcanie uczniów do bezpiecznego korzystania z telefonów, komputerów itp.; - zapoznanie uczniów z zagrożeniami jakimi niesie niewłaściwe i zbyt ufne korzystanie for, portali społecznościowych; - uczenie dzieci bezpiecznych zachowań, uświadomienie zagrożeń poprzez wykorzystanie literatury, filmy edukacyjne; - dyskusje z dziećmi, pogadanki; - realizacja programów profilaktycznych; - wykorzystanie metod aktywnych; - prowadzenie zajęć edukacyjnych i pozalekcyjnych, umożliwianie przeżywania różnorodnych sytuacji; - pedagogizacja rodziców; 		
----------------	--	---	--	--

WZMACNIANIE CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH

ZADANIA	ZAMIERZONE CELE OPERACYJNE	SPOSÓB REALIZACJI	TERMIN	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
1. Budowanie pozytywnego	1. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców.	<ul style="list-style-type: none"> - wspomaganie wychowawców w procesie integracji zespołów klasowych; - konferencje, warsztaty, szkolenia podnoszące 	Cały rok szkolny/na	nauczyciele wychowawcy pedagog

klimatu wychowawczego szkoły.		<p>kompetencje wychowawcze;</p> <ul style="list-style-type: none"> - indywidualne konsultacje z pedagogiem, psychologiem, wypracowanie spójnych metod postępowania z uczniami w sytuacjach trudnych wychowawczo; - wymiana doświadczeń podczas zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych. 	bieżąco	psycholog logopeda rodzice
	2. Współpraca z rodzicami.	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie rodziców z programem wychowawczym i profilaktyki szkoły, z kalendarzem imprez, planem wychowawcy z uwzględnieniem sugestii i propozycji rodziców; - działania psychoedukacyjne: indywidualne rozmowy wychowawcze i informacyjne z rodzicami, zebrania klasowe; - opieka terapeutyczna: spotkania stałe, okresowe, indywidualne i grupowe; - kształtowanie właściwych postaw rodzicielskich i modeli wychowawczych; - pedagogizacja rodziców - zagadnienia dot. rozpoznawania potrzeb rozwojowych, okresu dojrzewania, przemocy i agresji, postępowania z dzieckiem o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zagrożeń płynących z oglądania telewizji i internetu; - Akademia Rodzica - warsztaty wychowawcze dla rodziców; - kierowanie rodziców do instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny; - angażowanie rodziców w pomoc i aktywny udział w uroczystościach szkolnych; - organizowanie imprez okolicznościowych np. Dzień Babci i Dziadka, Dzień Rodziny; - prezentacja dorobku dzieci podczas zebrań z rodzicami; 	Cały rok szkolny/ na bieżąco/ wg. potrzeb	nauczyciele wychowawcy pedagog psycholog logopeda rodzice

		- udział w spotkaniach grup roboczych przy MOPS w związku z procedurą „Niebieska karta”;		
	3.Współpraca z podmiotami i instytucjami, które mogą wspierać działania szkoły w środowisku lokalnym.	- konsultacje z pracownikami z Komendy Miejskiej Policji w Katowicach; - konsultacje z pracownikami MOPS (wzajemne przekazywanie informacji dotyczących uczniów, podejmowanie interwencji i działań zaradczych); - konsultacje z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych (nr 1 w Katowicach, In Corpore, Specjalistyczna) w sprawie uczniów wymagających diagnozy lub posiadających opinie/orzeczenia; - współpraca ze Stowarzyszeniem Kolonia Mościckiego (organizacja imprez kulturalnych na terenie szkoły);	Cały rok szkolny/na bieżąco/wg. potrzeb	nauczyciele wychowawcy pedagog psycholog logopeda rodzice
2.Wzmacnianie motywacji do własnego rozwoju.	1.Rozwijanie adekwatnego poczucia własnej wartości w oparciu o normy i wartości współżycia społecznego. Uczeń: - poznaje różne zachowania, uczy się oceny własnych zachowań; - uczy się dokonywania wyborów; - stara się szanować siebie i innych; - poznaje pojęcia: wartość i godność człowieka; - rozumie pojęcia wartość i godność; - uczy się wartościowania; - bierze odpowiedzialność za swoje wybory, własną naukę i rozwój; - posługuje się własnym systemem wartości; - świadomie dokonuje wyborów;	- w trakcie wszystkich zajęć (ze szczególnym uwzględnieniem studium nad literaturą); - w czasie godzin wychowawczych; - w rozmowach nauczyciela z uczniem; - organizowanie samooceny dotyczącej wykonania zadania, zachowania w zespole; - ustalanie reguł zachowania - organizowanie dyskusji, debat, warsztatów, negocjacji w związku z rozwiązywaniem problemów społecznych; - organizowanie zajęć i ćwiczeń z zakresu pedagogiki terapeutycznej i psychoedukacji; - organizowanie obserwacji zjawisk społecznych w najbliższym otoczeniu; - przekształcanie w twórczy sposób naturalnie zaistniałych sytuacji (np. za pomocą dramy); - przygotowanie ankiet , kwestionariuszy-badanie opinii; - swobodna twórczość; - treningi asertywności, dyskusje, rozmowy	Cały rok szkolny/na bieżąco	wychowawca nauczyciele przedmiotów psycholog pedagog rodzice

		o wartościach; - organizowanie zabaw, gier;		
	<p>2.Rozwijanie osobowości ucznia.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznaje różne potrzeby; - rozróżnia potrzeby swoje i innych; - nazywa swoje potrzeby i potrzeby innych; - uczy się wyrażać własne zdanie; - rozumie pojęcie – autonomia; - odczuwa potrzebę własnej niezależności; - realizuje własne potrzeby z uwzględnieniem potrzeb innych ludzi; - ma świadomość własnej autonomii; - umie bronić własnego zdania i szanuje zdanie innych; 	<ul style="list-style-type: none"> - w trakcie wszystkich zajęć (ze szczególnym uwzględnieniem studium nad literaturą); - w czasie godzin wychowawczych; - w rozmowach nauczyciela z uczniem; - organizowanie samooceny dotyczącej wykonania zadania, zachowania w zespole; - ustalanie reguł zachowania; - rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych uczniów w trudnych sytuacjach życiowych; - organizowanie dyskusji, debat, warsztatów, negocjacji w związku z rozwiązywaniem problemów społecznych; - organizowanie zajęć i warsztatów z zakresu psychoedukacji; - organizowanie obserwacji zjawisk społecznych w najbliższym otoczeniu; - przekształcanie w twórczy sposób naturalnie zaistniałych sytuacji (np. za pomocą dramy); - przygotowanie ankiet , kwestionariuszy- badanie opinii; - swobodna twórczość; - organizowanie zabaw, gier; - treningi asertywności; - pomoc koleżeńska, reagowanie na potrzeby innych. 	Cały rok szkolny/ na bieżąco	wychowawca nauczyciele przedmiotów psycholog pedagog rodzice
	<p>3.Rozwój zainteresowań i uzdolnień.</p> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwija swoje umiejętności i kreatywność; - odkrywa własne uzdolnienia i możliwości; 	<ul style="list-style-type: none"> - na wszystkich zajęciach edukacyjnych ; - organizowanie zajęć z uczniem zdolnym; - przygotowanie do konkursów przedmiotowych, olimpiad; - stworzenie bardzo bogatej ofert zajęć dodatkowych (kółka przedmiotowe, językowe, sportowe); 	Cały rok szkolny/ na bieżąco	wychowawcy nauczyciele bibliotekarze specjaliści rodzice

	<ul style="list-style-type: none"> - rozwija swoje potrzeby i zainteresowania; - świadomie wybiera formy rozwoju własnych zainteresowań; - uświadamia sobie własną indywidualność i różnorodność; - samodoskonali się w wybranych przez siebie kierunkach; 	<ul style="list-style-type: none"> - na zajęciach dodatkowych; - w pracy własnej ucznia; - w trakcie zajęć warsztatowych z psychologiem, pedagogiem; - indywidualne rozmowy z wychowawcą; - w kołach zainteresowań realizowanie indywidualnych projektów edukacyjnych, badań, obserwacji. 		
3.Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie do kogo zwrócić się w przypadku problemów edukacyjnych lub emocjonalnych, z rówieśnikami; - rozwija swoje zainteresowania i talenty; - uczy się rozpoznawać swoje możliwości i ograniczenia; - poznaje różne techniki zdobywania wiedzy oraz sposoby radzenia sobie z trudnościami; - regularnie uczestniczy w zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych, logopedycznych, wyrównawczych lub dla uczniów zdolnych; - jest zmotywowany do pokonywania trudności; 	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzenie wstępnej diagnozy klas pierwszych; - przeprowadzenie przesiewowych badań mowy; - diagnozowanie trudności w uczeniu się u uczniów; - kierowanie na badania do Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej; - ustalenie postępowania wspomagającego rozwój dziecka; - prowadzenie zajęć korekcyjno – kompensacyjnych, wyrównawczych, terapii logopedycznej lub zajęć socjoterapeutycznych; - prowadzenie indywidualnej terapii zaburzeń emocjonalnych; - indywidualne konsultacje dla uczniów, nauczycieli, rodziców; - stała współpraca rodzic-nauczyciel-uczeń; - współpraca z poradniami (psychologiczno – pedagogicznymi, specjalistycznymi); - dostosowanie wymagań do możliwości uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce (dysleksja, dysgrafia, dysortografia), - wzmacnianie poczucia własnej wartości ucznia słabszego; - motywowanie do nauki uczniów z trudnościami; - stosowanie aktywnych metod nauczania; 	IX, X IX, X Cały rok szkolny/na bieżąco	wychowawcy nauczyciele specjaliści rodzice

		<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystywanie multimedialnych środków dydaktycznych; - stosowanie technologii informacyjnej na zajęciach szkolnych; - stwarzanie okazji do pokazania swoich mocnych stron; - stwarzanie przyjaznej atmosfery w szkole; -powiadamianie odpowiednich instytucji o nie realizowaniu obowiązku szkolnego - sprawiedliwe i motywujące ocenianie, stosowanie oceniania kształtującego; - wsparcie i pomoc dla rodziców; 		
4.Rozwijanie umiejętności współżycia społecznego.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwija poczucie przynależności do klasy i szkoły; - integruje się z zespołem klasowym; - nabywa umiejętność współpracy koleżeńskiej; - dokonuje oceny własnych zachowań, podejmuje próby wyciągania wniosków; - uświadamia sobie konieczność dokonywania samokontroli; - rozumie pojęcia: koleżeństwo, tolerancja, przyjaźń, współpraca, pomoc; - nabywa umiejętność bycia dobrym kolegą, przyjacielem; - rozróżnia dobre i złe postawy; - zna i stosuje elementarne normy współżycia społecznego w grupie; - szanuje odmienność innych w sferze wiary, poglądów, zainteresowań, wyglądu zewnętrznego, sytuacji materialnej; - rozróżnia zachowania uległe, agresywne i asertywne; 	<ul style="list-style-type: none"> - gry, zabawy i warsztaty integrujące zespół klasowy (odgrywanie scenek rodzajowych, drama, - rozbudzanie postaw prospołecznych poprzez pogadanki, dyskusje, burze mózgów, filmy dydaktyczne; - stosowanie aktywizujących metod i form pracy (burza mózgów, drzewko decyzyjne, itp.) - wypracowanie wewnątrzklasowego kodeksu postępowania; - zajęcia dodatkowe o charakterze psychoedukacyjnym z zakresu psychologii i pedagogiki społecznej (komunikacja, tolerancja, współpraca, wsparcie społeczne); - wycieczki, biwaki, rajdy, zielone szkoły wspierające integrację społeczną uczniów; - na godzinach wychowawczych podejmowanie tematyki dotyczącej potrzeby pomagania innym; - uświadamianie potrzeb osób ubogich czy niepełnosprawnych; - organizowanie i udział w akcjach charytatywnych (Szkolny Klub Wolontariatu, Szlachetna paczka, zbiórki odzieży, zabawek dla 	Cały rok szkolny/na bieżąco	wychowawcy nauczyciele specjaliści rodzice

	<ul style="list-style-type: none"> - jest odpowiedzialny za powierzone zadania; - potrafi komunikować się z rówieśnikami i dorosłymi; - niesie pomoc potrzebującym także w sytuacjach codziennych; 	<p>światlic środowiskowych, schronisk dla zwierząt);</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizowanie uroczystości i imprez szkolnych - prezentowanie osiągnięć uczniowskich. - działalność Samorządu Uczniowskiego; - akcja „Góra grosza”; - organizowanie pomocy koleżeńskiej. 		
<p>5. Tworzenie warunków prawidłowego rozwoju emocjonalnego i społecznego uczniów.</p>	<p>Uczeń :</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznaje i nazywa emocje, których doświadcza w kontakcie z grupą, uczy się nowych relacji rówieśniczych; - potrafi słuchać innych; - rozwija umiejętność samooceny; - jest świadomy własnych reakcji emocjonalnych oraz sposób reagowania osób w jego otoczeniu; - potrafi w sposób konstruktywny poddać analizie sytuacje, których doświadcza wyciągając dla siebie wnioski; - potrafi nazwać emocje, potrafi rozpoznać przeżywane przez siebie emocje, jak również przez inne osoby z najbliższego otoczenia; - zna różne sposoby wyrażania emocji, potrafi wybierać te, które są dla niego/ niej dobre i konstruktywne; - nabywa umiejętność słuchania innych i bycia wrażliwym na zachowanie, uczucia innych; - rozwija umiejętność „dobrego” reagowania w sytuacjach konfliktowych; - nabywa umiejętności współpracowania w grupie; - zna normy zachowania się w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> - monitorowanie funkcjonowania uczniów w grupie rówieśniczej; - wzmacnianie zachowań kulturalnych – dostrzeganie ich i docenianie; - monitorowanie przez nauczycieli reakcji uczniów w sytuacjach konfliktowych: modelowanie właściwych postaw; - spotkania z pedagogiem i psychologiem szkolnym (zajęcia psychoedukacyjne z zakresu inteligencji emocjonalnej, komunikacji, asertywności); - uczenie właściwego przyjmowania pochwał i krytyki; - podejmowanie próby oceny postępowania własnego, kolegów; - oddziaływanie na sferę emocjonalną dziecka, - wyzwalanie pozytywnych uczuć, wzmacnianie poczucia akceptacji i bezpieczeństwa, pobudzanie do samodzielnej aktywności poprzez prowadzenie zajęć metodą pedagogiki zabawy, metodami aktywnymi, relaksację, udział w inscenizacjach; - wdrażanie zgodnych z WZO konsekwencji; - promowanie uczniów z wysoką kulturą osobistą; - przygotowanie uczniów do prawidłowego zachowania w miejscach publicznych przed wyjściem – każdorazowy instruktaż; 	Cały rok szkolny/ na bieżąco	wychowawcy nauczyciele specjaliści rodzice

	<p>szkole, różnych sytuacjach społecznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwija umiejętność komunikacji; - potrafi nawiązywać satysfakcjonujące relacje z rówieśnikami, nauczycielami i innymi dorosłymi; - coraz lepiej radzi sobie z rozwiązywaniem sytuacji trudnych, konfliktowych dbając o własne potrzeby i potrzeby innych; 	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie prawidłowej komunikacji - profilaktyka logopedyczna: indywidualne zajęcia z dziećmi, współpraca z rodzicami i nauczycielami; - akcja czytania dla dzieci przedszkola i klas I-III „PoCZYtajmy” prowadzona przez uczniów gimnazjum w ramach upowszechniania czytelnictwa; - uczestnictwo w imprezach kulturalnych: wyjścia do ośrodków kultury i sztuki, udział w konkursach artystycznych; - udział uczniów w różnego typu konkursach, turniejach, olimpiadach sportowych i wiedzy na szczeblu miejskim, wojewódzkim, ogólnopolskim; - organizowanie zajęć dodatkowych i kół zainteresowań; - kształtowanie nawyków dbania o środowisko przyrodnicze: pogadanki, praktyczne segregowanie odpadów na terenie szkoły, Akcja „Sprzątanie świata”, „Dzień Ziemi”; 		
<p>5.Promowanie zdrowego stylu życia.</p>	<p>Zdrowie fizyczne: Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dba o swoje zdrowie; - dostrzega związek między chorobą a leczeniem (wie, że konieczne jest przyjmowanie lekarstw); - rozumie potrzebę kontrolnych wizyt u lekarzy specjalistów, wie jak się podczas nich zachować; - wie o konieczności regularnych kontroli u stomatologa; - rozumie znaczenie szczepień ochronnych; - wie jak chronić swoje zdrowie podczas 	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki: zapoznanie uczniów z czynnikami, które szkodzą zdrowiu, wzmacnianie nawyków higienicznych podczas lekcji edukacji wczesnoszkolnej, przyrody, godzin wychowawczych; - fluoryzacja zębów w klasach I; - zwracanie uwagi na utrzymywanie prawidłowej postawy fizycznej ucznia; - monitorowanie dostosowania krzeseł i ławek do aktualnego wzrostu dzieci; - rozmowy o tematyce prozdrowotnej, - omówienie sposobów postępowania w razie złego samopoczucia, skaleczenia, czy innej dolegliwości; 	Cały rok szkolny	wychowawcy nauczyciele specjaliści rodzice

	<p>trudnych warunków atmosferycznych (upał, burza, mróz);</p> <ul style="list-style-type: none"> - stara się utrzymywać prawidłową postawę ciała podczas różnych czynności; - dba o higienę narządów zmysłów, rozumie ich znaczenie (hałas, nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych); - wie jak udzielić pierwszej pomocy; <ul style="list-style-type: none"> • Zdrowie psychiczne - potrafi korzystać z indywidualnego wypoczynku; - wie w jaki sposób odpoczywać aktywnie; - rozumie potrzebę odpoczynku; - uczy się radzenia sobie w sytuacjach stresowych, trudnych; - wie jak i stara się opanowywać gwałtowne reakcje emocjonalne i stres; - dba o higienę psychiczną. 	<ul style="list-style-type: none"> - uświadomienie dzieciom zagrożeń jakie niosą choroby cywilizacyjne (grypa) i jak się przed nimi uchronić; - filmy dotyczące tematyki zdrowia; - literatura dziecięca, wiersze, bajki, historyjki; - spotkania z pielęgniarką szkolną; - spotkania z osobami pracującymi w służbie zdrowia (pielęgniarka, lekarz, stomatolog), poznanie specyfiki wybranych zawodów i ich znaczenia w dbałości o zdrowie; - „Dni promocji zdrowia”; - udział w konkursach; - wdrażanie do codziennego pobytu na świeżym powietrzu, uzmysłowienie jego znaczenia dla zdrowia; - ćwiczenia relaksacyjne i ruchowe kształtujące umiejętności panowania nad własnym ciałem, odprężeniem, koncentracją uwagi; - przeprowadzenie cyklu zajęć warsztatowych w ramach programu profilaktycznego „Moje emocje”; 		
--	---	---	--	--

V. EWALUACJA PROGRAMU.

Przez cały okres wdrażania programu wszystkie działania podlegać będą kontroli i ocenie, aby stwierdzić skuteczność stosowanych metod, osiągnięcie lub nieosiągnięcie założonych celów i zadań.

Informacje niezbędne do ewaluacji będą pozyskiwane w następujący sposób:

- Rozmowy z uczniami, rodzicami, wywiady, dyskusje.
- Obserwacja uczniów (prowadzenie dokumentacji przez nauczycieli i wychowawców, sprawozdania).
- Spotkania szkolnych zespołów nauczycieli –wymiana uwag, spostrzeżeń, doświadczeń w zakresie działań profilaktycznych.
- Analiza dokumentacji pedagogiczno –wychowawczej.
- Informacje zwrotne.
- Przeprowadzenie ankiety ewaluacyjnej wśród uczniów, nauczycieli i rodziców

Spodziewane efekty:

- postawy uczniów respektujące normy społeczne,
- kierowanie się w życiu wartościami uniwersalnymi,

- zmniejszenie liczby zachowań agresywnych w szkole,
- wzrost poprawności językowej w mowie potocznej (rzadziej używane wulgaryzmy),
- utrwalenie zachowań asertywnych,
- wzrost wiedzy uczniów oraz rodziców na temat uzależnień i przeciwdziałania im,
- dbanie o zdrowie fizyczne i psychiczne,
- umiejętność organizowania czasu wolnego,
- świadome i umiejętne korzystanie z komputera, Internetu,
- prawidłowe reakcje w sytuacjach zagrożenia,
- zachowanie higieny osobistej,
- sukcesy uczniów w szkole,
- umiejętność współpracy i współdziałania uczniów,
- zachęcenie do czytelnictwa większej ilości uczniów.

Ocena efektów realizacji Programu Profilaktyki obok bieżącego monitorowania przedstawiona zostanie po zakończeniu I i II semestru na Plenarnym posiedzeniu Rady Pedagogicznej.

**Zatwierdzony Uchwałą Rady Pedagogicznej nr 37/15/16
z dnia 29 sierpnia 2016 roku.**